Ч. 71. Львів, четвер дня 1 (14.) цьвітня 1904. Річник VIII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею.
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Весняна сесия державної ради.

(×) На день 19. цьвітня скликана державна рада на весняну сесию. Дожидають її многоважні задачі, які висувають ся з живловою силою на дневну чергу, позаяк тут розходить ся о наконечне управильненє взаємин між Австриєю і Угорщиною і о торгові договори з европейскими державами. Але полагода сих і ще инших важних справ законодатних залежати ме від того, чи державна рада буде спосібна до роботи. А се знов зависиме від того, чи дасть ся усунути ческа обструкция, чи прийде до якого порозуміня між Чехами а Німцями. Перед кількома днями писала Moravska Orlice, орґан віцепрезидента д-ра Жачка, ось що в тій справі: »За два менше більше тижні розпічнуть ся знов переговори про порозумінє, але з яким успіхом? На се питанє не можна дати навіть приблизної відповіди. Зроблено деякі предлоги давнійшого походженя. На основі одних мали би Чехи залишити обструкцию, почім вдоволено би їх домаганям заснованєм ческого університету і заведенєм ческої мови у внутрішнім урядованю. Супроти сего грозять всенїмці насилою. Инші знов поважні чинники в парляменті домагали ся зміни реґуляміну в дусї скріпленя і розширеня власти президента, щоби унеможливити всяку обструкцию. А що намаганє до зміни реґуляміну викликало би величезні трудности в парляменті, отже думають таку зміну перевести октройованим законом. Обидва ческі домаганя, про які безнастанно говорить ся, не є властиво нічим иншим, лише обовязком правительства супроти обовязуючих законів.

Наколиб правительство вволило ческим домаганям, тоді була-б дорога отверта до спокійних розправ в державній раді. З области спірних питань можна би виняти таким способом деякі, о котрі іменно тепер веде ся найбільша боротьба, а що-до инших спірних питань можна би при добрій волї з обидвох сторін легко погодити ся. Вигляди на найблизшу будуччину є вельми неясні, а кожда рада, якби можна вибрести із сего трудного положеня, звучить — »компроміс«. Супроти себе стоять два чинники, котрі не можуть себе побідити. Щож иншого остає, як лише порозумінє?«

Konserv. Korrespondenz подає знов поважний голос члена палати вельмож ґр. Гарраха п з. Ausgleich. »Се слово, пише він, чути тепер всюди. Угода між Чехами і Німцями, між Німцями й Італїянцями, між Хорватами й Італїянцями, між Поляками й Русинами, між Словінцями й Німцями, між Хорватами й Сербами, між Угорщиною а Хорвациєю. Всюди потреба порозуміня, де законно рівноправні народи в одній державі живуть із собою, щоби утворити цілість.

»Коли має дійти до порозуміня, то передовсім треба винайти стичні точки; тоді доперва можна буде дорогою компромісу дійти до вирівнаня ріжниць. Щоби утвердити спільні, неспірні справи, треба би обезпечити правну звязь і випливаючі з християньскої етики моральні засади, які єдино дають поруку для тривкого діла. Щоби не переривати правної звязи а мимо того довести до будови і наконечної реформи конституцийних відносин, мусїла би на жаль послужити основою теперішна конституция.

»А позаяк досьвід поучує, що на тій дорозї може все спинити обструкция, то нема на мій погляд иншого виходу, лише сей, щоби правительство строго виконувало конституцию без огляду на галабурди, які повстали би, якби законодатні тїла страйкували. Державна машина мусить функціонувати. В сьвідомости своєї власти (де призвіл законодатних тїл не є законно потрібний) може правительство багато осягнути, чого оно доси з огляду на деякі сторонництва не перенело. Се, що є в спроможности правительства зробити без призволу законодатних тїл (урядова мова, іменованє урядників і т. д.), можна на основі §. 14. конституциї перевести. Вже тим одним способом можна би полагодити велику частину угодових питань.

»О щож бо розходить ся при угоді! Лише о те, щоби рівновартність і рівноправність обидвох народів виступили наглядно. Отже нїодин з народів не повинен потерпіти кривди. Німцям все таки ще остане первеньство, бо німецкій мові яко сьвітовій прислугує (позаяк Славяни не мають спільної мови) в Австриї як доси роля посередничої мови.

»Що доси нїгде не вдала ся така угода, то причиною сего є, що між двома спорячими сторонами повинен бути чинник стоячий понад обидвома сторонами. Сей чинник треба найти. Наколи правительство буде в усім поступати без боязни і пособляти патріотичним живлам, які хотять удержувати Австрию, тоді оно найде ключ до угоди, бо доси єго глядїли як-раз усе там, де єго годї найти«.

Чи тепер поведе ся правительству найти сей ключ, чи до найденя сего ключа може причинити ся Коло польске, що підняло ся ролї посередника, побачимо небавом.

Кобзареви України.

Сьвяточна промова проф. унів. д-ра Кирила Студиньского, проголошена на концерті в память 43. роковин смерти Тараса Шевченка, устроєнім українсько-руськими народними товариствами в Станиславові на дни 28. лат. марта 1904. р.

Достойна Громадо! — На верхах високих скель, доступних хиба для свобідних вітрів і птиць, а не для стіп людий та їх злоби — вють орли свої гнїзда. І розказують люди, що коли підростуть орлята, орли і орлиці линуть враз з ними аж під саме сонце, щоби орлята вже при першім летї сталили свої сили, набирались витревалости, глянули сонцю в очи і скупали ся в єго лучах... На те-ж они й орли!...

Не з високих, свобідних верхів скель, а з гнїзда прибитого горем, людською злобою, кріпацтвом, вилетїло орля і полинуло гень-гень аж під саме сонце, скупало ся в єго лучах, глянуло сонцю в очи, сталило свої сили, набиралось витревалости до дальшого лету. Полинуло орля само, без нїякого проводу, бо отця і неньку вбило кріпацтво. Найшло оно свій шлях само, бож оно з роду народу орлів, тих орлів, що грудьми своїми боронили Европу перед нападами Татарів і Турків, з народу орлів, що на козацьких чайках плили по морю »до султана в гості«, з народу орлів, що бороли ся за свою власну волю, і лягли знеможені в нерівній борбі, лишаючи потомству в спадщинї орлині крила, надію і віру на красшу будуччину...

І лїтало орля під самим сонцем та виростало на орла. А в летї глядїв Орел України на рідну, українську землю. Українські могили, густо розсїяні по степах і полях відкрили єму минувшину єго народу. Сумна, тужна, а при тім велична народна пісня, ся справдїшня слава українського народа »без золота, без каменя, без хитрого слова« — чарувала єго духа. Горе, бездолле, безталаннє рідного народу, забитого в кайдани кріпацтва крівавили єго серце. І орел України полюбив сей поневолений, а колись орлиний люд і забажав для него свободи, свободи, що веде людські душі в країну сьвітла, краси, добра, житя. А сеї свободи бажав орел не лишень для себе і для свого люду, але й для цїлого людства.

І за сю сердечну, горячу, безкористну любов до рідної землї, пісні, слова і люду дав Бог Орлови таку силу, що він своїм голосом-квилїнєм нагадав українському народови єго тяжку минувшину, звязав єї з невідрадною сучасностию, мрів волоті мрії про сьвітлу будуччину, що він накликував до орлиного лету »живих і мертвих і ненароджених«, що довів до збратання цїлого, українського народу. А за сю безмежну любов до свободи і людства дав Бог Орлови України Тарасови Шевченкови таку силу, що тяжка гірка неволя не зломила єго духа, що єго голос став безсмертним, що він кріпив, кріпить і кріпити буде людські душі до борби за правду і волю.

І зривали ся за Шевченком на Україні орли і орлята до лету і заповнювали собою тюрми, казамати і мучились, нидїли та конали на Сибіри за те лише, що промощували шлях для свобідного духового розвою України, що ставали в обороні рідної мови, найбільшого скарбу живучого народа, що підносили протест против всякого гнету і насилля. І цїле українське письменьство від виступу Шевченка, овіяне величними стремлїнями до свободи, се одна велика книга мартірольоґії українських борців за права і волю не лише українського люду, але й цїлого людства.

І у нас в Галичинї в сїй невеличкій частинї, великої, української землї голос Шевченка залунав дуже скоро. Вже в перших хвилях нашого духового відродженя, коли Маркіян Шашкевич сїяв перші зерна на нашій земли, з України прилетїла ластівкою не лише »Ластівка« Гребінки, де були поміщені твори укр. ґенія, але й прилинув »Кобзар« Шевченка, вид. в перве в р. 1840. І під впливом єго Маркіян не лише звеличав українську пісню, що по єго словам, »буде лїтати і буде сьпівати і о руській славі скрізь сьвіту казати«, але в перве в нашім письменьстві станув на становищи духової і культурної єдности Галичини з Україною в своїм »Побратимови«. Голос Шевченка злучив

в одну духовну цілість розділений українсько-руський нарід.[1]) А коли на галицькій землї засяла свобода, коли що найкрасші сини нашої країни взяли ся за діло, почате Маркіяном, то ся струна єдности не глухла, не вмовкла, але звеніла і в поезиї Николи Устияновича[2]), і в творі Луки Данкевича[3]), і у верші Дідицького[4]) і в думцї Гушалевича[5]). Они обіймили однаковою любовию всї укр.-руські землї, бо, як писав Данкевич[6]):

Щосьмо си рідні, по бесїдї знати,
Та що одна нам всюди була доля,
Бо як одна нас породила мати,
Так нам в удїлї всїм була неволя...

А коли вже від р. 1851. повіяло на нашій землицї холодним вітром, коли рідні сини почали вирікати ся рідної, народної мови[7]), коли єї прозвано »грубою, простою, хлопською, болтовнею пасїчника Грицька«, а людям, які дбали про єї розвій, дано імя невіж, що »в своїй лїни прислухували ся лише просто-народному розговорови слуг і робітників«[8]), коли почала ся борба о народну мову, в якій з пошанованєм згадати мусимо імя Йосифа Лозиньского[9]), коли в наслїдок сеї борби настала зневіра а в слїд за нею застій у ледви прозябаючім галицькім письменьстві — з України в друге прилинули на нашу землю твори Шевченка, розбуджували сонних, протирали очи незрячим, осьвідомлювали нарід, хоть творець їх спочив вже в могилї. Він будив і будить нас і буде будити, бо для нашої ідеї став він безсмертним.

І годї дивуватись сїй прояві, що твори Шевченка такі могучі. Шевченко промовив до нас чудовим, живим словом, яке він не лише знав, але й до якого відносив ся з великим пошанованєм.

Коли в старинї перский король Дарий післав до Греків послів і зажадав від них на знак підданьства землї і води, в Атенах, на пораду молодого Темістокля, покарано перекладчика смертию за те, що посьмів зневажити грецьку мову для перекладу сего варварського приказу. Так високо цїнили Греки свою народну мову!

І ми, Достойна Громадо, шануймо і любім народну мову не тому, що Бандтке назвав єї найкрасшою поміж всїми славяньскими, а Міцкевич поміж руськими нарічями, не тому, що Бодянський величає єї поетичність та музикальність і ставить на рівнї з мовою грецькою та італїйською, не тому, що Коубек і Мацєєвський признали єї красшою від мови чеської, не тому, що Раковецький жалував, що ся мова не стала пануючою по цїлій Росиї, не тому, що Великорос, Даль Луганський ставив єї висше від великоруської мови[10]), але тому, що се мова наша і рідна, але й тому, що народ, який не шанує і не любить своєї мови та не дбає про єї розвій, не стоїть того, щоби бути народом.

Побіч народної мови обняв Шевченко всїм серцем, своєю горячою любовию український люд, всю єго недолю і весь єго біль і тому так могучі єго твори.

Нехай же і для нас, Достойна Громадо, нарід буде тою підвалиною, на якій думаємо строїти храм нашого народного відродженя. Єго біль нехай буде нашим болем, єго доля нашою долею, єго стремлїня нехай єднають ся з нашими стремлїнями!

Несповна двіста лїт тому повстав був против гнету царського ряду, против нищеня автономії козацтва, против пакостий з сторони царських воєвод і нївеченя українського народу — гетьман Мазепа, на те, щоби впасти під Полтавою і щоби на довгі віки убити мрії про самостійність українського народа. І упав Мазепа не тому, щоби не було ідеї в єго намірах, але тому, що нарід не пішов за ним, бо не була усунена та стїна, яка дїлила український нарід від козацької старшини, а ладнати народну справу без народу вже й двіста лїт тому годї було.[11])

Усуваймо-ж і ми, Достойна Громадо, стїну пересудів, що дїлить нас від нашого народа, усуваймо не словами, але дїлом! Нехай не бракне наших рук там, де сего народна справа і народна осьвіта домагають ся.

Шевченко могучий і безсмертний, бо бажав свободи не лише для свого народа, але й для всего людства.

Горді Римляни упали лише через те, що в підбитих народах не бачили свобідних горожан, але рабів.

І в стремленях о нашу свободу, Достойна Громадо, нехай не впаде нам нїколи на думку, щоби она була окуплена неволею чужого народу, неволею, яка чи скорше чи пізнїйше і нас самих задавати мусїла би. А колись молились козаки в турецькій неволї:

„О милий Боже України!
Не дай пропасти на чужинї
В неволї вольним козакам!
І сором тут і сором там:
Вставать з чужої домовини,
На суд Твій праведний прийти,
В залїзах руки принести
І перед всїми у кайданах
Стать козакові . . . .[12])

Отсї заповіти лишив нам великий Орел України, що дві третини свого житя перебув в неволї. А у нас свобідних орлинї крила, тож шануючи память Шевченка, ми всї орли, орлицї і орлята України летїм високо під саме сонце, сонце правди, сонце братолюбія, сонце свободи, сонце любови, що велить понад все любити своє, а пошанувати чуже.

Вперід орли, орлицї і орлята! Чим раз висше і висше! На стрічу ясному сонцю, на зустріч красшій долї!

Японьско-росийска війна.

Сьвята минули спокійно. Як-раз може тому, що надїяно ся нападу з японьскої сторони так в Порт-Артурі, як і коло Віджу — Японцї не підприняли жадних офензивних кроків. Вправдї анґлїйскі дневники донесли були, що Японцї перебрали ся вже на другий бік ріки Ялю, але нема віродостойного потвердженя сеї вістки. Однак була може, що таке перепущенє неприятеля в глубину Манджуриї лежить в плянї ґ. Куропаткина. Не даром він так настійчиво просив всїх о довірє і терпеливість, незражуванє першими позірними успіхами ворога.

Зі стратеґічних зглядів

представляє ся положенє тепер ось як: Правий, себто манджурский беріг ріки Ялю творить дуже добру, оборонну лїнїю для Росиян. Він тягом домінує над лївим, корейским берегом своїм висшим положенєм і доперва коло Нантуну знижує ся, коли рівночасно лївий беріг зносить ся до гори, творячи коло Віджу стрімкі кручі. Але тут вже лиман ріки, який розливає ся кількома рукавами, досягає ширини 1000 метрів і сам собою стає природною запорою. Для боєвих кораблїв Ялю сплавна тілько на 8 кільометрів від моря, для менших транспортових на сорок кілька в гору. Броди находять ся доперва висше. Однак ріки взагалї становлять тілько зглядну запору для наступаючої сторони. Оборонець мусить доконче розсипати ся на цїлій довжинї берега, а головно обсадити лекші до пересадженя місця, а наступаючий має за те вибір, де може сконцентрувати всю свою силу; він може позірними переправами менших частий війска відвернути увагу противника та томити єго безнастанними алярмами і викликаними ними консиґнациями, які вимагають поспішних і томлячих маршів а тимчасом сконцентрувати свою артилєрию в однім місци і під охороною єї огня перевести свій намір. З другої-ж сторони ріка стає перешкодою для оборонця до набігів і перебивань неприятельских плянів, примушує єго до цїлковитої пассивности. Вкінци і відворот, — в данім разї є для противника зовсїм свобідний. Се все зміняє ся, коли наступаючий переправить ся через ріку: Приходить в пустий край, оголочений з живности і попсованими уступаючим неприятелем комунікациями; достава живности через броди, або провізоричні мости утруднена і спізнена, позиция конечно некориснїйша, бо уступаючий заздалегідь вибере собі пригіднїйше тактично становиско, а при евентуальнім погромі доперва мусить прямувати і часто колувати до давного а вже знаного противникови місця переправи — що може спричинити цїлковите знищенє. Отже зваживши те все, є дуже можливе, що ґен. Куропаткин, оперши ся об Антун при лиманї ріки Ялю відступить від неї в єї висшім бігу і займе оборонне становиско на однім з ланцухів гір, які із північного сходу тягнуть ся рівнобіжно з рікою Ялю на полудневий захід.

— ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При зміні кварталу просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Марії египетск.; рим.-кат. Валериана і Тибур. — В пятницю: руско-кат. Тита припод.; рим.-кат. Анастазиї М., Людвики.

— **В недїлю Сьвітлого Воскресеня** по богослуженю явили ся в митрополичій палатї численні представники рускої інтелїґенциї, руских товариств і руских послів, щоби зложити Є. Е. Митрополитови ґр. Шептицкому свої бажаня з нагоди Великодня. Була се дїйсно піднесла хвиля бачити Високодостойного Архипастиря окруженого численною рускою інтелїґенциєю, між котрою були пос. Романчук, радн. Вахнянин, радн. Ревакович з женою, дир. Нагірний, др. Кость Левицкий, проф. Студиньский, пос. Барвіньский з родиною, проф. Шухевич з женою, проф. Верхратский, радник Савчак з женою і много инших. В сьвітлий понедїлок і вторник Є. Е. Митрополит мимо незвичайного утрудженя реколєкцийними проповідями і великотижневими богослуженями не щадив труду, щоби знов своїх гостий відвідати в їх родинах, а всюда витано з справдешною гостинностю улюбленого Архипастиря.

— **Державна рада** скликана на день 19. с. м. о 11. год. перед полуднем. На дневнім порядку першого засїданя є: перше читанє правительственної предлоги в справі проєкту фінансового закона і буджету на 1904. р. і разом з тим перше читанє цїсарского розпорядку з 24. червня 1903 в справі дальшого побору податків і оплат та покритя державних видатків в часї від 1. липня до 31. грудня 1903 і такого самого розпорядку що-до першого півроку 1904.

— **Руский епископ для Америки.** Budapesti Hirlap доносить, що о. Годобай, висланий до Америки яко візитатор руских парохій, повернув до Риму і складаючи звіт, зазначив конечність утвореня окремого гр.-кат. епископства для Америки.

— **Із Станиславова** пишуть нам: Звіт з дїяльности „Тов. Руских Женщин в Станиславові“ за рік адм. 1903: Від заг. зборів 30. марця 1903 управляв Товариством видїл зложений з пп. Кульчицкої предсїдательки, Рибчукової містопредсїдательки, Озаркевичевої, Витошиньскої, Баришевої, Індишевскої, Стрийскої і Скочдополевої та відбув 18 засїдань, а на єго внесенє на надзвичайних загальних зборах дня 18. вересня 1903 іменовано п. К. Малицку почетним членом за заслуги на области народного письменьства. Товариство числить 58 членів, а удержує інститут виховавчий для дївчат, який остає під управою п. Витошиньскої, в науцї допомагає учителька п. Гуркевичівна, науки гри фортепянової уділяє п. Зелиньска, сьпіву проф. Якубович, історії та літератури проф. Заклинь-

---

[1]) Порівнай мою розвідку п. з. »Коли вперве проявив ся вплив »Кобзаря« Шевченка, вид. в р. 1840, на руське письменство в Галичинї?«

[2]) »До Зорі Галицкої« М. Устияновича. Порівнай: ч. 14. »Зор. Галицк.« за рік 1848.

[3]) Л. Данкевич: »На день 3/15 мая 1849 р. Пор. »Зоря Галицка« з р. 1849. ч 38.

[4]) Богданко: »До Буга« в часоп. »Новины« за р. 1849 ч. 14.

[5]) І. Гушалевич: »Введеніе до Думъ« »Зоря Гал.« з р. 1850. ч. 91.

[6]) верш висше наведений.

[7]) »Зоря Галицкая« за р. 1851. ч. 48. »Допись изъ Кошиць« і за рік 1852. ч. 50 допись з Пряшева.

[8]) Д. Зубрицкій: »Исторія древн. галицко-русскаго княжества« ч. І. Львів 1852. в примітцї до договору Ігора з Греками стр. 141 і часть II. примітка 13.

[9]) Порівнай хотьби єго знамениту статию, поміщ. в віденьскім »Вістнику« за р. 1853 ч. 64—5 і другу статию, поміщено Тамже ч. 78—81.

[10]) Порівн Як. Головацкий: »Розправа о язицѣ южнорускôмъ и его нарѣчіяхъ«. Львів 1849 стр. 31—4.

[11]) Порівн. погляд проф. Грушевського в условлений при перекл. Костомарова »Мазепи« в »Руск. істор. бібл.« Львів 1896. ч. II. стр. 79—80.

[12]) Шевченко: »Гамалїя«.

ский, а ґімнастики руский „Сокіл“. В сім році найшло поміщенє 18 учениць; наєм льокалю виносить річно 1680 К. В лютім 1904 виділ доконав давно задумане купно реальности для товариства, набуваючи дім о шести убікациях зі стайнею при ул. Біліньского за ціну 24.000 К, з котрих тілько 3.601 К 52 с мож було заплатити готівкою, а сплати рат і амортизацию задумує виділ перевести при помочи жертволюбивости загалу в надії, що наша суспільність розуміючи вагу вихованя жіноцтва в народнім дусі, не дозволить так потрібній інституциї упасти. — В році адм. 1903 інститут звеличав память великого Ґенія Руси-України Тараса Шевченка вдатними вечерницями, а виділ Тов-а урядив вечерниці діточі в день св. Николая, крім того в осени 1903 вечерок з танцями, та в мясниці 1904 удержував буфет на вечерках „Рускої Бесіди“. В році адм. 1903 виділ оснував школу для анальфабетів, котрої дальшого веденя піднялась філія Руского Тов-а педаґоґічного в Станиславові. — Загальні збори 28. марця 1904 вибрали на дальший рік адм. виділ, який складає ся з: п. Баришевої яко предсідательки та пп. Рибчукової, Чорненькової, Слоневскої, Озаркевичевої Кульчицкої, Ковшевичевої і Витошиньскої. — Товариство сповняє милий довг благодарности, складаючи щиру подяку тим інституциям, котрі з помежи многих, прошених петициями виділу о поміч, не відказали єї, а то: Раді пов. станиславівскій за запомогу 80 К, а Товариству „Дністер“ у Львові за 50 К, як також приватним жертводавцям за дари, котрі пожертвували, а то: Впр. О. Куницкий зі Станиславова 600 К, Вп. рд. Янович зі Станиславова 76·64 К, Вп. п. Курівцева з Калуша 20 К, п. Кульчицкий зі Львова 5 К, а дальше Вп. Витошиньскій, котра від падолиста минулого року зрікає ся що місяця своєї платні по 30 К за веденє Інститута на користь Товариства, Вп. адв. д-рови Мандичевскому і Вп. Гузарови за безкористне переведенє справи купна реальности, Вп. Баришевій, Рибчуковій і Ковшевичевій за декларовані датки по 25 К на сплату рат довгів банкових купленої реальности, вкінци просить Виділ нашу патріотичну суспільність о ласкаве надсиланє дальших жертв і деклярацій на сплачуванє рат.

— **Вписи** учеників розвязаної V кляси рускої ґімназиї у Львові відбудуть ся завтра в четвер. — Одна з львівских ґазет доносить, що директор ґімназиї п. Харкевич заявив, що в случаю якого страйку учеників инших кляс, всї дотичні кляси були би замкнені і відбули би ся нові вписи учеників.

— **Вісти з Буковини.** О. Онисим Попович, надучитель в Оршівцях, сусїднім селї галицкого м. Снятина, одержав срібний хрест заслуги з короною. — Щаднича Каса в Чернівцях уділила тамошній рускій бурсї при „Нар. Домі“ 100 К запомоги. — В Неполоківцях отворено читальню „Рускої Бесіди“.

— **Іменованя.** Директором поліциї в Кракові іменований др. Михайло Флятав, радник львівскої дирекциї поліциї. — В окрузї станиславівскої дирекциї зелїзниць принято на безплатних практикантів: Стан. Вит. Пісецкого для Рогатина, Ім. Зільбербаха для Коршева, а Л. Гачевского до рах. відділу в Станиславові. Асистент Каз. Мровец із Станиславова іменований начальником стациї в Боднарові, а аюнкт Корн. Крижановский з Боднарова перенесений до Крехович; официял Людв. Пікор з Крехович перенесений до відділу контролї доходів в Станиславові. Аспірант Макс. Гамер з Вибранівки увільнений із служби на власну просьбу. — Президент міністрів іменував судового секретаря Казимира Войну з Городенки радником суду в Калуши. — Старший комісар будівництва при станиславскій дирекциї зелїзниць, Віктор Лаба із Станиславова іменований контрольором консервациї для краківскої дирекциї. — Ревідент зелїзничий Едмунд Брик перенесений із Станиславова до Кракова. — Президент міністрів переніс нотаря Ів. К. Крупиньского з Болехова до Самбора.

— **Юрій Брандес про „Ruthenische Revue“ і про Україну.** Звісний письменник, професор університету в Копенгазї, др. Юрій Брандес, помістив в найбільшім даньскім дневнику „Politiken“ з дня 14. марця с. р. простору вступну статю п. з. „Rutherne“, в котрій цитуючи „Ruthenische Revue“ (почавши від 1. числа I. річника аж до 4. числа II. річника), пише про положенє Українців в Росиї. Автор зазначує, що доси сьвіт знав лише про гнобленє Поляків, Фінляндців, Грузинів і Вірмен в Росиї. Но в державі царя живе ще один — шестий що-до числа народ в Европі, іменно Українці. 25 міліонів Русинів живе в Росиї, 3 міліони в Австриї і пів міліона в Угорщині. Брандес наводить дословно після 1. числа »Ruthenische Revue« (з минулого року) царский указ з р. 1876. та переслїдуваня українського слова в Росиї. Посьвячує короткий уступ Шевченкови і Котляревскому. Відтак наводить після »Ruthenische Revue« (ч. 10) опис полтавского сьвята відкритя памятника Котляревскому, згадує про реферат д. Косачевої, посла Романчука і т. д. Відтак слїдує опис 35-лїтного ювилею М. Лисенка. Даньский учений згадує про професора д-ра Пулюя і про переклад сьвятого письма на українську мову та зазначує, що в Росиї дозволений переклад на татарскій і монгольскій мові, тільки заборонений на українській. — При тій нагоді треба зазначити що статї про Україну з »Ruthenische Revue« подали недавно навіть дві японьскі часописи. Зміст вступної статї з 2. числа за сей рік про кривди галицких Русинів на поли шкільництва, подало кілька визначних французских часописий, як „La Revue“, „Mercur“ і и., а віденьский тижневник „Die Zeit“ з дня 26. марця с. р. подав зміст статї про „Січи“. Вступну статю з 3. числа передрукували всї визначнїйші заграничні німецкі дневники.

— **Пожари.** В Данилівцях, золочівского повіта, згоріли онодї два господарства. При ратунку попарило ся пятеро осіб, з яких один мущина є умираючий, а трех відвезено до львівского шпиталя. Коло Камінки струм. згоріло онодї 6 морґів молодника соснового в окрузї Сілець-Беньків, власности намісника ґр. Потоцкого. Шкода виносить 500 К. — В Чемеринцях, перемишлянського повіта, згоріло дня 2. с. м. 8 господарств і стайня на приходстві. — В Жовкві згорів дня 30. м. м маґазин скляних виробів при тамошній гутї скла.

— **Довгорукі диєтарі.** В однім з бюр львівского маґістрату викрито мальверзациї, яких від довшого часу допускали ся диєтарі. Обманьства полягали в тім, що диєтарі накладали на сторони гривни, більші, чим вни увзні до книг і за хабарі увільняли засуджених на арешт від сидженя в арештї. В тій справі веде ся строге слїдство. Можна собі представити, які там порядки в тім маґістратї, коли диєтарі є власновільними урядниками.

— **Московска отруя.** Львівскі Москалї почали видавати ґазетку для „руских“ дїтий п. з. „Вєночек“, в якій пропаґують „любов адной нєдєлімой мацучєй Матєрі Русї“. Поміж статями писаними „паламарщиною“ є одна писана чистою росийщиною, з наголосами і поясненями. Так старі Москалюшки добирають ся до невинних дїтий і з зараня хочуть виховати яничарів.

— **Замах на президента іспаньского кабінета.** З Барцельони доносять дві суперечні вісти про напад на президента міністрів, Мавра. Одні телеґрами подають, що якийсь анархіст кинув ся з довгим кухонним ножем на Мавру і зранив єго легко в груди. Дальші телеґрами заперечують сїй версиї і представляють справу нападу в сей спосіб: Коли Мавра виїздив повозом з палати ґенеральної ради, прискочив до повозу якийсь чорно прибраний мущина і хотів ударити міністра пястуком. Поліция сейчас арештувала напасника, а по місті понесла ся чутка, що міністра ранено ножем. Котра з тих версий правдива, годї знати.

— **Атеїзм у Франциї.** Французке правительство по знесеню монастирів веде дальше свою безбожну роботу. Онодї усунено з судових саль в Парижи і инших містах всї хрести і образи сьвятих. Проти сего варварского поведеня правительства запротестувала більшість муніципальних рад. Ґенеральна рада департаменту долїшної Льоари в Нант ухвалила примістити в салї нарад образ усунений з судової салї. Адвокати в Рен візвали населенє до участи в жалібнім богослуженю з нагоди усуненя хрестів з судових саль. З цїлій Франциї проявило ся явне обуренє населеня, до краю обидженого в релїґійних почуванях.

— **Міліоновий запис.** Померший онодї член палати вельмож Генрих бар. Лібіґ записав на добродійні і публичні цїли для міста Ліберця в Чехах 5 міліонів корон. Між иншим пок. Лібіґ записав сему місту свою богату ґалєрию образів і старинний замок, 1 міл. кор. для убогих, по 100.000 для винозичальнї книжок і читальнї, 600.000 К для промислового музею і т. д.

— **Великдень в давній Венециї.** В давній венецияньскій републицї обходжено великодні сьвята вельми величаво. Від досьвітку збирала ся на площи св. Марка незчислима юрба народу, дожидаючи дожу. Очікуванє переходило з годину в нетерпеливість, аж ось являв ся із палати дожі сьвяточний похід, в якім ступали дожа, прокуратори, сенатори і посли чужих держав і прямував до церкви св. Марка а дожа тричи повторював слова: „Surrexit Christus! Alleluja“, якими витав єго від церкви епископ. Відтак цїлував духовник дожу, а сей обмінав ся поцїлуями зі своїм почотом. На Великдень, як замічує хронїкар Самудо, цїлували ся також посли чужих держав, хоч були впрочім найзавзятїйшими ворогами. Після побуту в катедрі йшов похід до церкви св. Захария, куди несено також дожеву шапку, прикрашену дорогоцїнними диямантами. По правій руцї дожі ступали сенатори і посли; по лївій прокуратори катедри св. Марка і шляхта. Після богослуженя дарив начальник держави церкві одного дуката. Дожа давав і приймав дарунки так само, як в часї карнавалу або Різдвяних сьвят. В Великодний понедїлок приймав із острова Повелїя чотири риби-лупачі; громада Паренцо дарувала єму двайцять ягнят, монастирі посилали тісточка і вино; одна частина міста жертвувала дожі покров на ліжко, инша 9 лїрів і 6 сольдів, щоби він купив собі за них рукавички. Дожа роздарав також подарунки, які не богато ріжнили ся від тих, які одержував. Не треба додавати, що все кінчило ся обильним пиром.

— **Дрібні вісти.** Вінчанє п. Івана Біляка, окінченого богослова, з п-ною Климентиною Ілевичівною відбуде ся дня 26. с. м. о 7. год. вечер в парохіяльній церкві в Грабківцях (почта і зел. стация Зборів). — На „Народний фонд“ американьских Русинів зібрано по конець лютого с. р. 564·73 долярів. — Цїсарску санкцию одержав ухвалений галицким соймом закон в справі побору громадских оплат від спіритуалїїв в громадах: Йорданів, Хирів, Добромиль і Сколє. — Намісництво затвердило вибори до міскої ради в Бродах, а лише уневажнило вибори одного заступника радного з II а одного з I кола. — В Турцї помер повітовий лїкар др. Антін Стасїна на пятнистий тиф, якого набрав ся від одного із своїх пацієнтів. — Міністерство зарядило, що австрийскі власти, які ведуть переписку з австро-угорскими консулятами в Німеччинї, мають пересилати листи до австро-угор. амбасади в Берлинї, а амбасада буде їх пересилати дотичним консулятам. — Польский людовий театр у Львові переносить ся небавом до будинку Colosseum при ул. Сонїшній, який винаняв на три роки. — Презесом Тов-а польских дневникарів вибрано знова п. Адама Креховецкого, ред. Gazet y lwowsk oї. — Найблизший міжнародний зїзд праси відбуде ся в вересни с. р. у Відни. — В Норимберзї відбув ся міжнародний конґрес шкільної ґіґієни. — У Відни почали ся вчера наради зїзду сіоністів. — З Льондону доносять, що в многих місцевостях Болгариї почали ся антисемітскі розрухи. — Після переписи населеня з дня 31. грудня 1903. р. було в Злучених Державах півн. Америки з виїмком Аляшки 79,900.000 душ населеня, с. є о 3,900.000 більше, чим в 1900. роцї. Новий Йорк числить 3,700.000 мешканців, Чікаґо 1,870.000, Філядельфія 1,360.000 а Ст. Люї 600.000 душ. — В росийскій армії в Манджуриї має бути в чинній службі около 15.000 жидів. Так пише жидівский орґан „Восход“. — В Берлинї арештовано жінку, матїр і брата ґр. Станислава Потуліцкого, який допустив ся численних обжаньств в банках і утїк.

В кождій рускій хатї повинна бути на стїнї **мапа всеї Руси-України**, видана Р. Тов-ом педаґоґічним у Львові. (Величина : 75×59 цм.). Коштує лише **40 сот.** Молодїж при науцї чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчини.

Наука, штука, лїтература.

— Від 15. цьвітня с. р. буде виходити у Львові церковно-суспільний двотижневник п. з. **„Нива“**. Ся нова часопись є продовженєм видавництва „Богосл. Вістник“; зміна лише в тім, що „Нива“ узглядняти ме також крім справ церковних і справи суспільні. „Нива“ видаватись ме головно для руского духовеньства, тож передовсім від Него сподїєсь помочи як моральної, так і матеріяльної. Від нікого у нїчім независима, заступати буде „Нива“ інтереси нашої Церкви і Клира по своїм силам і змозї. До помочи в видавництві запрашає редакцийний комітет „Ниви“ усїх наших Отців-письменників, тим більше, що самий Комітет дуже нечисленний. „Нива“ виходити буде поки-що в обємі півтора аркушевім і крім ріжнородних праць з ниви богословскої, з житя церковного та суспільного, містити буде також науки на найблизші недїлї і сьвята. До кінця року коштувати ме „Нива“ 6 К. Адрес редакциї і адміністрациї: Львів, площа св. Юра ч. 5.

Телеґрами

з дня 13. цьвітня.

Абация. Дня 18. с. м. приїздить ту румуньский король Кароль, а дня 25. с. м. загостить до Абациї на три дни німецкий цїсар Вільгельм.

Рим. В недїлю в часї Служби Божої відправленої Сьв. Отцем в базилїцї св. Петра, 1500 сьпіваків відсьпівало григорияньскі пісні. Площу перед базилїкою замикав кордон італїйского війска задля удержаня порядку.

Прага. При доповняючім виборі посла до державної ради на місце п. Дворжака, з округа Прибрам-Голешовичі, на 2.199 голосуючих одержав молодоческий кандидат др. Володислав Клюмпер 1.185 голосів, а радикальний кандидат др. Габетіера 492 голосів. Прочі голоси були розстрілені.

Мальта. Цїсар Вільгельм відплинув вчера до Сиракуз.

Париж. Тїло пок. іспаньскої королевої Ізабелї перевезуть нинї до родинного королївского гробівця в Іспанії.

Берлин. Німеччина вишле в маю до східної Азиї 4 нові кружівники і 6 торпедовців I кляси.

Токіо. Говорять ту, що над рікою Ялю почали ся вже битви, хоч безпосередних вістий про те ще нема. Військових аташе чужих держав повідомлено, аби приготовили ся до виїзду на боєвище в Кореї.

— **Позір**! На будову хати станиславівского »Сокола« жертвували отсї Добродії: Скочдополь Карло 20 К, Ткачук Онуфрей 10 К, Комісарук Теодозий 10 К, Будзиновский Генрих 100 К, Баландюк Данило 1 К, п-ні Цурковска Мінодора 2 К, Маланюк Олекса 3 К, п-ні Ц. Курівцева 5 К, Щуровский Зенон 2 К, Мороз Лука 4 К, Трач Йосиф 5 К, Павелчак Нестор 2 К, Стефанишин Іван 20 К, Кошута Іван 10 К, о. Смеречиньский Йосиф 2 К, Туркавский Йосиф 5 К, Ґоцкий Т. 2 К, Атляс 1 К, Одіжиньский 1 К, Яцикевич Лев 2 К, Мазур Никола 1 К, о. Глїбовицкий Софрон 2 К, Кликайло Лев 2 К, Могильовский Петро 6 К, о. Озаркевич Володимир 3 К, п на Озаркевич Олена 2 К, Дуткевич Йосиф 1 К, п-ні Вітошиньска Савина 10 К, п-на Янкевич Ольга 1 К, п-на Янкевич Мария 1 К, Колянковский Евсевій 1 К, Шухевич Зенон 1 К, п-ні Шухевич Ольга 1 К, п-на Шухевич Емилия 1 К, п-ні Ковальска Каролїна 20 К, п-ні Весоловска Ольга 2 К, Громадка Гр. 2 К, о Кушик Іван 2 К, о. Решетилович Олександер 7 К, о. Збудовский 2 К, о. Кадайский 2 К, п-ні Баришева 2 К, Мирон Іван 50 К, Левентер Фридерик 2 К, Кіцлер Яків 1 К, Н. Н. 1 К, Живачевский Андрій 1 К, Лукашевич Антін 1 К, Величко Теодор 10 К, Дуткевич 1 К, Міхаловский Евген 2 К, о. Кучиньский Йосиф 2 К, п-на Кучиньска Теодора 2 К, др. І. Горбачевский ректор унів. ческ. в Празї 20 К, добровільні датки зібрані при ріжних нагодах через Будзиновского Г. 100 К, п-на Яцикевич Мария дрібні складки 16 К, Дякович 5 К. Дальше вложено 80 К ако часть декларованих вобовязань. На загальних зборах »Сокола« в Станиславові зібрано 15 К. — Разом по день 1. цьвітня 1904 вложено 588 К. — Крім того Видїл »Сокола« в Станиславові передав комітетови для будови хати квоту 563·78 К. — Цїле майно Комітету для будови хати »Сокола« в Станиславові виносить по день 1. цьвітня с. р. 1151 К 78 сот. — Зібрана скількість гроший не вистане навіть у десятій части на здвигнене хати для нашого »Сокола«, тому дякуючи ласкавим Добродіям просимо уклінно присилати нам численні і обильні жертви, а дасть Біг прийдемо вскорі до своєї хати, що стане колись розсадником нашої сокільскої ідеї. Ласкаві датки просимо висилати на адресу »Генрих Будзиновский, Станиславів 2. варстати зелїзничі«. — За Комітет: *Мирон* голова, *Будзиновский* касиєр.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Їдьте лишень на Гамбурґ!

пишуть своїм кревним і знакомим тії, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблї нашого товариства осягнули під зглядом скорости і безпеченьства сьвітову славу. Подорож від границї пруской до Гамбурґа треває лиш 20 годин, і коштує 9 злр. 80 кр., єсли подорож тую підняло ся після наших вказівок. **До Канади висилаємо наших пасажерів осібними пароходами**, котрі їдуть просто до Канади, і не треба нїгде пересїдати! **Подорож до Канади і Америки є на Гамбурґ найкоротша і найдешевша.**

Жадайте наших проспектів і цїнників їзди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденция! Рускі урядники!

Фальк & Co.

Hamburg, Americahaus
Raboisen u. Ferdinandstrasse.

87 (7-?)

Іспитований дяк глядає від Томимої недїлї доброї посади; може вести крамницю, громадску писарку і аґенцию »Днїстра«. Адреса: Василь Кривешка в Чехах, п. Золотоцї коло Бродів. 90(2-2)

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Від 3. до 15. цьвітня 1904.

Нова величава проґрама!

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлю і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Голгофту поему П. Ш. (відбитку з »Католицкого Всходу«) можна дістати в Ставропигійскій книгарни у Львові ул. Руска ч. 3. по цїнї 20 сот. а з почтовою оплатою 25 сот. (9—10)

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекурацийнім

„ДНЇСТЕР"

ТОВАРИСТВО ДНЇСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, **звертає членам** щорічну чисту надвижку. **Звороти виносили** за р. 1900, 1901 і 1902 суму **219.332 кор.** т. є 8%.

ШКОДИ лїквідує **ДНЇСТЕР** скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив **ДНЇСТЕР** відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНЇСТРА з кінцем 1903 р. виносять **1.013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цїнних паперах.

ПОЛЇСИ ДНЇСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АҐЕНЦИЇ ДНЇСТРА находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **ДНЇСТЕР уділяє аґенциї господарям**, де єще на більший округ нема аґенциї. **Аґенти** заробили вже **537.815 кор. провізиї.**

НА ЖИТЄ треба обезпечати ся через **ДНЇСТЕР** в Товаристві краківскім; власну провізию від таких обезпечень **дає ДНЇСТЕР на рускі добродійні цїли; тому на житє обезпечайте ся тілько через ДНЇСТЕР.**

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНЇСТЕР"

у Львові, ринок 10, в домі »Просьвіти«.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Калуша
		6·50	з Сокаля, Рави рускої
		7·35	з Самбора, Хирова
		7·35	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		7·55	„ „ на дв. головний
		7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	1.30	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		9·57	з Стрия
		10·25	з Ряшева, Любачева
		11·15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
	2·15		з Підволочиск, Копичинців на дв Підз
	2·30		„ „ на дв. голов.
		4·35	з Стрия, Хирова, Борислава
		5·06	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·30	„ „ „ на дв. голов.
		5·20	з Яворова
	1·40	5·40	з Чернівців, Іцкан
		5·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч			
		8·20	з Яворова
	12·20	9·20	з Чернівців, Букарешту
	8·40		
	2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Риманова
		10·00	з Самбора, Сяна
		10·02	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
		3·09	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1·50	6·30	до Підволочиск (Київа), Бродів дв. головний
	2·04	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·45	до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
	8·25	8·35	до Кракова Відня, Праги, Берлина
	2·50		
		9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·25	до Самбора, Хирова
		9·40	до Белзця, Сокаля, Любачева
		10·35	до Чернівців, Потутор, Делятина
	2·40	10·40	до Тернополя, Потутор, дв. головний
		10·57	„ „ дв. Підзамче
		3·05	до Стрия, Хирова, Борислава
		3·25	до Ряшева, Любачева
		3·40	до Самбора, Хирова
		3·50	до Яворова
Ніч			
		6·05	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
		6·51	до Яворова
		6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·05	до Сокаля, Рави рускої
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
	2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
		10·55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·24	„ „ дв. Підзамче
		11·05	до Стрия
		11·11	до Жовкви (лише що недїлї)
		4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.** З друкарнї В. А. Шийковского.